

જિલ્લા શિક્ષણ સમિતિ - કચ્છ.

દ્વિતીય સત્રાંત કસોટી - 2023-2024

તા. : 18/04/2024

ધોરણ :- 6

ગુણ :- 80

વાર :- ગુરુવાર

વિષય :- વિજ્ઞાન

સમય :- 8.00 થી 11.00

- પ્ર-1 નીચે આપેલ વિધાનો વિદ્યુત-સુવાહક છે કે વિદ્યુત-અવાહક તે ગુણધર્મને આધારે ઓળખો. (5)
1. પદાર્થો જે વિદ્યુત-પ્રવાહને તેમનામાંથી પસાર થવા દે છે.
 2. પદાર્થો જે વિદ્યુત-પ્રવાહને તેમનામાંથી પસાર થવા દેતા નથી.
 3. તે મોટાભાગે ધાતુના બનેલા હોય છે.
 4. તે મોટાભાગે અધાતુના બનેલા હોય છે.
 5. તેનું એક ઉદાહરણ આપશું શરીર છે.
- પ્ર-2 નીચે આપેલ વસ્તુઓ ચુંબકીય છે કે બિનચુંબકીય તે ગુણધર્મને આધારે વર્ગીકરણ કરો. (4)
- (લોખંડ, કાગળ, કાપડ, નિકલ)
- પ્ર-3 નીચેના પ્રશ્નોના મુદ્દાસર ઉત્તર આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) (12)
1. રણમાં ઊગતી વનસ્પતિ બાષ્પોત્સર્જન દ્વારા ખૂબ જ ઓછું પાણી ગુમાવે છે તે સાબિત કરવા કઈ પ્રવૃત્તિ કરશો ?
 2. મીરાને એક ગજિયા ચુંબકના ધ્રુવોનું સ્થાન જાણવું છે તો તેના માટે તેણે કયા પગલા લેવા જોઈએ ?
 3. વાતાવરણને પ્રદૂષિત થતું અટકાવવા તમે કયા પગલા લેશો ?
 4. જમીનમાં હવાની હાજરી છે તે સાબિત કરતો પ્રયોગ વર્ણવો.
- પ્ર-4 વૈજ્ઞાનિક કારણો આપો. (કોઈ પણ બે) (6)
1. ઊંટ રણમાં જીવી શકે છે.
 2. પર્વતીય વિસ્તારમાં થતાં વૃક્ષો સામાન્ય રીતે શંકુ આકારના હોય છે.
 3. મોટાં શહેરોમાં ફેક્ટરીઓમાં ઊંચી ચીમનીઓ મૂકવામાં આવે છે.

પ્ર-5 (A) આપેલ વિકલ્પો પૈકી યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો.

(5)

1. નાના બાળકના પારણાની ગતિ એ કયા પ્રકારની ગતિ છે ?
(A) સુરેખ ગતિ. (C) આંદોલિત ગતિ
(B) અસ્તવ્યસ્ત ગતિ (D) ચક્રિય ગતિ
2. વિશાલ પાસે એક એવો પદાર્થ છે, જેના દ્વારા જોતાં તેની સામે રાખેલી બોલપેન ઝાંખી દેખાય છે. તો તે પદાર્થ કેવા પ્રકારનો હશે ?
(A) પારદર્શક (C) અપારદર્શક
(B) પારભાસક (D) આપેલ તમામ
3. મારામાંથી વિદ્યુતપ્રવાહ પસાર થઈ શકે છે. બોલો હું કોણ ?
(A) કાયની બંગડી (C) મીણબત્તી
(B) લાકડાનો બુચ (D) તાંબાની ખીલી
4. દિશા જણાવા માટે કયું યંત્ર વપરાય છે ?
(A) હોકાયંત્ર (C) વોલ્ટામીટર
(B) બેરોમીટર (D) ઓડોમીટર
5. કોઈપણ પદાર્થની સળગવાની ક્રિયા વાયુની હાજરીમાં જ થઈ શકે છે.
(A) નાઈટ્રોજન (C) ઓક્સિજન
(B) CO₂ (D) આપેલ તમામ

પ્ર-5 (B) ટૂંકમાં જવાબ આપો.

(8)

1. રીનાબેન અને હેતલબેન વેંત કે પગલાંની મદદથી અંતરનું માપન કરે છે. બંને બહેનો ચોક્કસ માપન કરી શકશે ? શા માટે ?
2. પતંગિયાની ગતિ કયા પ્રકારની ગતિ છે ? તે અન્ય એક ઉદાહરણ દ્વારા સમજાવો.
3. મીના દ્વારા ભૂલથી ખાંડના ડબ્બામાં ટાંકણીઓ પડી ગઈ છે, તો મીના આ બંનેને કઈ રીતે અલગ કરશે ?
4. પાણી ભરેલી ડોલમાં પારદર્શક ખાલી ગ્લાસને ઊંધો કરી ડૂબાડવામાં આવે ત્યારે શું થાય છે?

પ્ર-5 (C) આકૃતિ સહ પ્રયોગનું વર્ણન કરો. (કોઈ પણ એક) (5)

1. પ્રકાશનો પડછાયો ફક્ત પડદા પર મેળવી શકાય છે. તે સાબિત કરતો પ્રયોગ વર્ણવો.
2. વિદ્યુતકોષના ઉપયોગ દ્વારા સાદા વિદ્યુત પરિપથને તૈયાર કરતો પ્રયોગ વર્ણવો.

પ્ર-6 માગ્યા મુજબ જવાબ આપો. (4)

1. પૂજાબહેનના ટેબલની લંબાઈ 154 સેમી છે. તો તેના પર પાથરવા માટે કેટલા મીટર લાંબુ કપડું જોઈશે ?
2. મીટરની ઊંચાઈ 1.45 મીટર છે, તો આપેલ ઊંચાઈને સેન્ટિમીટર અને મિલિમીટરમાં દર્શાવો.

પ્ર-7 નીચે આપેલ પ્રશ્નોના વિસ્તૃત જવાબ આપો. (કોઈ પણ ચાર) (16)

1. પિનહોલ કેમેરો કઈ રીતે નિર્માણ કરશો ? વર્ણવો.
2. મહેકને સાદુ પેરીસ્કોપ બનાવવું છે તો તે કઈ રીતે બનાવશે ? તેની કાર્યપદ્ધતિ વર્ણવો.
3. સમીરને ટોર્યના બલ્બ અને વિદ્યુતકોષની મદદથી ટોર્ય તૈયાર કરવી છે, તો તે કઈ રીતે તૈયાર કરશે ?
4. લોખંડના ટૂકડામાંથી કઈ રીતે ચૂંબક બનાવશો ? સમજાવો.
5. કાગળની મદદથી ફરકડી નિર્માણ કરવાની કાર્યપદ્ધતિ વર્ણવો.

પ્ર-8 મુદ્દાસર જવાબ આપો. (કોઈ પણ ત્રણ) (9)

1. ચૂંબકને મોબાઈલ, ટી.વી. જેવા સાધનોની નજીક રાખવાથી શું થશે ? શા માટે ?
2. ચોમાસાની ઋતુમાં ફ્યુઝ બદલવા તમે કઈ તકેદારી રાખશો ?
3. સતત ભીડભાડવાળા રસ્તા પર સંચાલન કરતાં ટ્રાફિક પોલીસે માસ્ક પહેરવું જોઈએ ? શા માટે ?

ધોરણ - ૬ વિજ્ઞાન, પેજ નં. (૪)

4. કંચનને પોતાનું હોકાયંત્ર બનાવવું છે, તે બનાવવા માટે તેણે શી શી સાવચેતી રાખવી જોઈએ ?

પ્ર-9 નીચેના પ્રશ્નોના માગ્યા મુજબ જવાબ આપો.

(6)

1. વાંકાયૂકા સળિયાની લંબાઈ કઈ રીતે માપી શકાય ? સવિસ્તાર સમજાવો.
2. સાદા વિદ્યુત પરિપથના ઉપયોગ માટે સરળ વિદ્યુત સ્વિચ બનાવવી છે. કઈ રીતે બનાવી શકાય ?

